

19 MAYIS

Celâl Çumralı ● Abdullah Rıza Ergüven ● Rifat Necdet Evrimer ● Faik Salim Özyurt ● Ümit Ölmez ● Namık Zafer Alpsü ● M. İsa Karaca ● Bahri Ulaş ● Turgut Yücel ● Ali Sarcan ● Esat Öztek ● Nezih Yaşar Arlı ● Vecdet Falay.

Sayın Samsunlular

19 Mayıs Dergisi Samsuna olduğu kadar bütün Türkiye'nin irfan ve mefkûre hayatına feragatle çalışmak suretiyle sonsuz yardımlar sağlamaktadır.

Asil ve mübarek çalışmasına daha çok hız ve değer verebilmesi için manevî olduğu kadar da maddî alâkanıza ihtiyaç tabiidir, zaruridir. Bu ilginin tezahürü olarak :

- 1 — Dergimize abone olmanızı,
- 2 — Ticarethane ve sair ilânlarınızı dergimize göndermenizi dileyoruz.

ZAFER AYI AĞUSTOS..

Celâl Çumralı

26/8/922 de başlayan ve 30/8/922 de Zaferle biten Başkumandanlık Meydan muharebesinin askerî safhalarını ve doğurduğu büyük siyasî, içtimai neticeleri günü gününe biliyoruz.. Ve bu bilgi Türk'lüğün olduğu kadar bütün dünyanın da şuuruna işlenmiş bir hakikât olarak yaşamaktadır.

Ölümünden kurtarılan " Hasta Adam ", in, dünyaya yepyeni bir ruh ve imanla yeniden doğmuş olması, 30 Ağustos Zaferini yalnız askerî tarihimize mal etmemiş baştan başa değişen siyasî, iktisadî, içtimai, harsî hayatımızın, yani inkılâp tarihimizin de en şerefli bir timsali olmak vasfını haiz bulunmuştur.

Türkiye, Türk'lüğünün kurtuluşu ve Türk Devletinin doğuşu hadisesini tahlil ve tetkik edecek olan yarınki tarihçilerimiz her halde bu önemli nokta üzerinde layiklikle duracaklardır.

Biz sadece bilinen bir gerçeğin heyecanını yaşamak için Ağustos ayının tarihimizde hemen hemen Zafer Ayı olduğunu tekrarlıyacağız:

- I) 26 Ağustos 1071 de Alp Arslan Malazgirt meydan muharebesinde Bizans ordularını imha etti. Anadolü Türk'lüğünün kurtuluşu ve Türk Milliyetçiliğinin doğuşunu bu tarihte başlatmak gerektir.
- II) 27 Ağustos/1389 da Kosova meydan muharebesini kazandık.
- III) 29 Ağustos/1526 da Mohaç meydan muharebesini kazandık.
- IV) 20 Ağustos/1543 de Nis şehrini zaptetdik.
- V) 6 Ağustos/1571 de Magosa Kalesi düştü.
- VI) 10 Ağustos/1915 de Anafartalarda Conkbayırı Zaferini kazandık.
- VII) ... ve Zaferlerin Zaferi: 30 Ağustos/1922.

Bütün bu Zafer Şehitleri nur içinde yatsınlar.. Zaferlerin timsali MEHMETÇİK Dünya durdukça daha çok Zaferler yaratacaktır.

Var olsun Büyük Türk Milleti.

CELÂL ÇUMRALI ve ŞİİRİ

Abdullah Rıza ERGÜVEN

Bir sanatkâr vardır. Mesleği sanatıyla ilgilidir. Tabii olarak bu iç-içe kaynamış meslek ve istidadı birlikte yürütür. Sanatı mesleğini, buna karşılık mesleği de sanatını hazırlar. Bunlara ne mutlul

Ama yine ikinci bir sanatkâr tipi daha vardır ki günün her saati san'atıyla pek ilgisi bulunmayan cilt-cilt dosyaların tetkikiyle müşgüldür, Beri taraftan da daimî bir sanat kıvılcımıyla tutuşarak dinlenme zamanlarını bu yolda harcar.

İşte çalışkan ve değerli bir Yargıç olan Şair Celâl Çumralı bu ikinci örnek sanatkârın tipik bir misalidir.

* * *

Celâl Çumralı 935 den 945 e kadar yazdığı şiirlerinden bir seçme yaparak "Büyü", adıyla bir kitapta toplamış bulunuyor.

Bir çok memleket dergilerinde senelerdenberi samimî ve içli şiirlerini zevkle okuduğumuz Celâl Çumralı'yı "Büyü", adlı bu ilk eseriyle daha çok sevdik.

Gerçi bizde İstanbul'un meşhur Babıâlisinden gayrı bilhassa yurdun muhtelif yerlerine serpilmiş memleket matbaalarının yayınladığı eserler - ne olursa olsun - küçümsenirler. Ve hattâ bunda daha cesaretle hareket edilerek bazan « taşra yayınları » diye garip bir istihza ile karşılanıyor. Bu bizde ötedenberi devam cdegelen harc-ı âlem bir görüştür ki, ne kadar acıl.

Oysa ki, aşağıda vereceğimiz örneklerle Celâl Çumralı'nın kitabının ismi kadar güzel, büyüğü şiirlerine rastlamakta güçlük çekmiyoruz.

"Sabah Gülü", nde:

... Ve bir sabah, dağınık bomboş yataklarında Sevgilisiz uyanan gariplerin ruhunda Düşte kokladıkları birkaç gül kahr!

Gibi yalnızlığın psikolojisini kuvvetle işleyen mısralar ve "Düşen kuş", ta:

Düşüncemi geceme
Altın iple bağladım
Bunu yollar görmüştü

Perdesiz pencere
Bir kuş çarptı ve düştü
Acıdım, çok acıdım!

Gibi ince hayâller, zarif söyleyişlerle ör-
düğü sıcak ve samimî motifler kendini kuv-
vetle duyurmaktadır.

Yine "Damla", da titrek özlenmelerin
verdiği tatlı bir nevazişle:

Gün sönerken denizde sular yanarken pul-pul
Renklerin âhengine dalıp gitseydi kayık
Tanyerinden de uzak bir yere usul usul.

"Dua", da :

Ben gittim.. o kaldı tozlu yollarda
Gizli bir yalvarış vardı ruhunda

Dedikten sonra sevgilisinin :

Gelecek uzun bir yılın sonunda
Yaşayıp yavrumu göreceğim miyim?

Gibi içlenişini sezen Şairin "Uçuş", adlı
şiirinde gerçekten yaşadığı günün üstünde
bir rüya âlemine uçuyor :

Yıldız dolu bir deniz.. Sanki yıldız denizi
Deniz durgun.. Dalgalar ince-uzun ve tel-tel
Bir tüy olmuş engine kayık taşıyor bizi
Sevgilim, bu bir rüya oh.. ne güzel ne güzel..

Çumralı'da kuvvetli bir aşk var.. Öyle
bir aşk ki, bu aşkın şarkısı dağlarda sönse
de, şarkıyı dinleyen kuşlar geri getirecek..
Hem bu sönüşün ne ehemmiyeti var? :

Şekiller gölge gibi
Yol uzun.. Etraf sessiz!

Uzakta da olsa, deniz köpürür. Âşık ta
öyle değil midir?

Uzakta kaldı deniz
Uzakta köpürecek!

Celâl Çumralı'nın bazan imaj yüklü bir
sembolizma ile söylediği düşündürücü şiirleri
diğerlerinden daha çekici, muvaffakiyetli

MİRAS

— Çocuklarıma —

Yolun artık kısadır, gün de dönmüş gibidir,
Bir akşam eşiğinde ışık sönmüş gibidir.
Ve nasıl bekliyeyim kendimden başka sabah,
Bir serap arkasında bir ömür oldu tebah.
Hislerimle yaşadım uzun yıllar baş başa
Ve başım şu gönlümü soktuğu gün savaşa,
Kendimden birer parça koptu, ayrıldı benden,
Bir çetin uğraşmaya başlamıştım erkenden.
En tatlı emellerin, en penbe şafakların
Hummalı rüyasiyle ben ki bir başka yarın
Bekliyordum süsleyüp o hayal ülkesini,
Gözümünden kıskanırdım kendimin gölgesini.
Yalnızlık içime damla damla dolardı,
Bu acıda ne derin, ne asil bir zevk vardı.
Süzülürdüm, erirdim, sonra tamam olurdum,
İyiye râm olurdum, güzele râm olurdum.
Yıllarım böyle geçti yazdan kışa dönerken,
Kendime diyordum ki bu dönüş ne de erken.
Şimdi yolun sonuna yaklaşırken çocuklar,
Size bir çift mirasım, size bir çift sözüm var:
Fakirlik servetiniz, kitaplar da eviniz,
Siz hayali bırakıp hakikati seviniz.

Rifat Necdî EVRİMER

Belli ki duyan, düşünen sanatkâr ruhu bu
mısralarda daha çok kendini hissettirebilmiş:

Bahçedir ötesi bu ses selinin
Kuşu billûrdandır, çiçeği camdan
Geceye ne kalır böyle akşamdan?

Erir birer birer yorulan renkler
O zaman bir kuş gözbebeklerinin
İçinde o korkunç loşluğu bekler..

Bilhassa bu şiirde ilk üç satırın mısra
muzikalitesiyle son benddeki lirizme dikkat
edilmelidir.

* *

"Büyü", de klâsik söyleyişler kadar ser-
best Nazmı da aynı kuvvetle işleyen Celâl
Çumralı'nın halk söyleyişine yaklaşan ve halk
ruhunu benimseyen şiirleri esere ayrı bir
özellik vermektedir :

İnanış

Bir sabah kuşunu dinleyen gönlü,
Ömrünü baharın eşidir sanmış..
Bir günün sonunda inleyen gönlü
Derdini bahtının işidir sanmış!..

Aşk için duâ eden dudağı,
Gülü, karanfili, düşen yaprağı,
Yolunu gözleyen kara toprağı
Bu fani sevinin düşüdür sanmış!..

Fakat "Yelken", de :

Gece.. hâlâ gökte aynı yıldızlar

Gibi hem ritim ve hem de söyleyiş bakı-
mından kuvvetli bir mısra ile uyaşamiyacak
derecede :

Doğustaki gibi çılgın dalgalar

Mısraındaki "ki-gi", benzeri dilde söy-
lenilmesi zor olan hecelerin böyle bazan bir-
biri ardısıra takibi bu ikinci mısraî « ses ve
söyleyiş » bakımından düşürmektedir.

Ve yine "Unutulmayan insan", da ;

Unutulan sesleri gölgesinde uyutan
Taştan
Kaçmak istiyorsun dönmeden kuşlar!
Ohhh! rüzgâr,
Varlığın ilk rüzgârı söylüyor ilk şarkıyı
Seni bekliyor kıyı
Ve kayık
Artık
Kap katıldı damlaya ateşte eriyerek

Birbirini müteakıp normal ses yumuşaklığı
son mısra da kuvvetini kaybederek :

"Kap katıldı damlaya ateşte",

şekline girmiş.. Fakat conronatların yar-
dımıyla şiirde güzel bir alliterasyon bekle-
nirken :

"kap-ka, tıl-dı-da, teş-te",

Gibi yine sert hecelerin tek mısra da bu
kadar çokluğu ifadeyi sevimsiz bir hale ge-
tirmiştir.

Oysa ki, bu mısra ne kadar yeni ve neka-
dar güzel bir buluşun sonucu.. O kadar ki,
Şair ifade etmek istediğinin katkat üstünde
bir mısra âlemine yükselmiştir.

Böyle olmakla beraber "BÜYÜ", de ge-
rek ses, gerek mânâ ve öz bakımından kuv-
vetli bulduğumuz kısımlar daha çok.. Bu
bakımdan değerli San'atkâr Celâl Çumralı'yı
tebrik ederken ikinci şiir kitabını sabırsızlıkla
bekliyoruz..

İÇİ MAVİ DIŞI SİYAH

"Mukaddes Hayat", adını vereceğim şu evlilik; insanı cidden hayata bağlayan en dinamik bir kudrettir! Müsbet hodbinliğin, ta kendisi olan bekârlık, çeşitli hatıralarile sadece sevimlidir. Fakat, hiç bir zaman ifadesi "Saadet, Sultanlık", değildir. Dünün hafızamda yazılı bulunan bir hatırasını anlatacağım. Size başka, bana da bambaşka bir haz verecektir.

936 senesinin Temmuz ayından bir Pazar sabahı. Yataktan kalkmak istemiyorum. Tarlabasında, Çöplük Çeşme Sokaktaki Nikolaki Han durmadan işliyor. Ayak seslerinden bizâr olmak imkansız. Bizim katın kiracısı Madam Eleni'nin ince seslenişlerine dayanamadım, fırlayıp kalktım. Oda kapısını açarak:

- Madam, Madam! Yahu gece kaçta yattığımı biliyorsun. Bu gürültü nedir Allahını seversen? dedim.

Politik Madam:

Karabataklar

- Sayın Şair Celâl Cümralı'ya -

Yorgun adımlarla uzanan gölgeler
Gök, yeni bir masal gibi dinlenir.
Kokular.. her sabah başka renk verir
Ve insan bir bakış hazzıyla titrer.
Bu semâ üzere dönen bir şey var
Şehzadem ağlasa asüman güler.
Gittiler, bizden bir şey götürdüler
Uzak iklimlere karabataklar.

Abdullah Rıza ERGÜVEN

- Gün aydın beyefendi. Bu ne sitemdir böyle hı? dedi.

Odama, her zamanki teklifsizlikle girerek divana oturdu. Uykum haram olmuştu. Naçar. giyindim. karşılıklı konuşmağa ve bir iki lokma ekmek yemeğe, bir bardakçık da, süt içmeğe başladım. Neme lâzım, Madamın samimiyetini, bana - bilhassa bana - itina edişini dünya ve ahret unutamam.

Dereden, tepeden konuşmuş, sözü nasılsa sevgililere aksettirmiştik. Üç hafta evvelisi bahsi geçen bir Matmazel için:

- Ah be Tarik Bey ah! O kizi bir görseniz, içinize baygınlık dolar. Amanın ne kız, ne kız...

- Nasıl kızmış o be? Adamı deli edersin Madam. Hani tanıştıracaktın beni?

- Kendisini çok ağıre satıyor Tarık Bey. Haklidir. Cıva gibi bir kız vesselâm.

Sabahın mahmurluğu bir taraftan, Madamın ağız sulandırması da bir taraftan... Biraz Hiddetlice:

- Sen böylesindir zaten. Söz verir yapmazsın. Üçüncü kattakilerle aran iyi. Tabii sıra onlarda şimdi. Bizleri unuttun, eskidik zira değil mi? dedim.

Bir ince kahkaha atıp, divan üzerinde geriye doğru yaylanan Madam Eleni, aynı politik kafasile:

- Sen benim ilk göz ağrimsin. Seni dünyalara değişmem. Ben o kizi sana yapacağım. Göreceksin. Yalnız müjdemo isterim.

- Ne müjdesi? dedim. Müjdeye ne

hacet? Anlamadım. Diyince tekrar güldü ve:

- Sen bu söylediklerimi sakın bir kimseye tınma! O kizin şimdiki sevgilisi patrondur. Paralidir. Sen azından yirmi beş lira ver de, doğru ona gideyim. Senin bana müjdelik olarak verdiğini söyleyeyim. Paralı olduğunu, tahsil ettiğini anlatayım. Akşama beraberce döner geliriz. Sen de erkence gel.

Olur mu, olur. Peki diyip Madama yirmi beş lirayı toka ettik. Ayrıldı. Keyfine diyecek yoktu.

Aradan yarım saat geçtikten sonra giyiniş sokağa çıktım. Beyoğlu'ndaki kiraathanelerden birisine girerek oturdum. Günlük gazetelerin saçmaları hariç mütebaki kısımları okudum. Vakit geçirecek bir şey bulamıyınca oradan da çıktım. Saatime baktığım zaman, vakit öğleyi geçmiş bulunuyordu. Sinemalara akın başlamıştı.

Sıkıcı bir gündü.. Vakit geçirecek yer çok, fakat akşamdan kalmaklığın verdiği mide yorgunluğu, buna inzimam eden uykusuzluk, çekilecek gibi değildi.

Melek Sinemasının antresindeki kalabalığı merak ederek o tarafa doğru yürüdüm. Ne göreyim? Bizim Madam, yanında genç bir Matmazelle kolkola, durmuş reklâm seyrediyor. Kendimi, artistik bir hareketle geriye çektim, gözlerine takılmadım. Daha fazla beklemeden uzaklaştım.

Akşamı heyecanla getirdim. Pansiyona vardığımda Madam Eleni henüz gelmemişti. Saat alaturka 6 mıydı, 7 miydi neydi. Odamdaki divana uzanıp, hayâllere daldığım bir sırada ayak sesleri işittim. Doğrudum, kalktım, dışarıya çıktım. Madamın küçük iki

çocuğunun çığırtkanlıklarından içeride konuşulanları duyamıyordum. Tekrar odama girdim. Madamın kendiliğinden gelmesini bekledim. Nitekim öyle oldu. Madam bir müddet sonra kapımı vurarak heyecanlı bir halde girdi. Yüzünden memnuniyet selleri akıyordu. Tabii bir jestle karşıladım. Gülererek:

- Tarik Bey, dedi. Matmazeli getirdim. Çok beğeneceksiniz. Ah çok sevinecek, teşekkür edeceksiniz adeta..

Alaylı bir dille:

- Yok canım sende, dedim. O kadar güzelmi ki Madam? dememe karşılık:

- A, a ne diyorsunuz Tarik Bey? Güzelde laf mı? Gözünün İçi Mavi, dışı siyah!

Şaşırmıştım. Bu nasıl teşbihti Allahım? Aynı şaşkınlık içerisinde:

- Nasıl? Gözünün içi mavi, dışı siyah mı? dedim.

- Evet, evet. Getireyim mi?

- Getir bakalım.

İçimde çeşitli duygular yeşerdi. Az sonra Matmezel içeriye girdi. Serbest bir tavurla elimi sıktı. Karşılıklı oturduk. Ağlamaya başlayan çocuğuna giden Madamın maksadı belliydi.

İkimizide sükut sardı. Bir türlü konuşmadık. Matmezel, o, gözünün içi mavi dışı siyah Matmazel her halde benim konuşmamı bekliyordu.

Ne konuşayım, kapısını nereden açayım? Bu acaip Matmazel ömür süpürgesi..

Siz olsanız ne yaparsınız? Şimdi beni dinleyiniz:

Madamın getirdiği kahveleri içtik. Resmî bir şeytani edâ ile:

- Teşekkür ederim, Madam. Melek Sinemasının antresindeki bu Matmazeldi değil mi? dedim. Kahkahayı da bıraktım.

Renkler, bakışlar değişti. Odayı tarif edemiyeceğim bir ruh doldurdu.

RİNDLERİN ŞARKISI

— Celâî Çumralı'ya
Sevgilerimle —

Garibin şarkısı içten
Su kızarmış meneviştin;
Gazelin bahtı seviştin;
“Beli ömrüm, beli dost âhl.”
Garibin şarkısı içten
Yetişir, gülmeli dost âhl

Güle bülbül dolanırımı,
Bizi meyhâne tanırmış,
Seven insan usanırımı,
“Beli ömrüm, beli dost ofl.”
Güle bülbül dolanırımı
Yetişir, gülmeli dost ofl

Yaşarız ömrü divanda
Garibin kaldığı handa,
Yine şuh sevgili yanda...
“Beli ömrüm, beli dost heyl.”
Yaşarız ömrü divanda
Yetişir, gülmeli dost heyl

Kadehin aynası hoştur
Ki ömür çeşmesi boştur;
Yine sâkî meyi koştur...
“Beli ömrüm, beli dost, âhl.”
Kadehin aynası hoştur.
Yetişir, gülmeli dost âhl

Bu hayat çok zor geçittir,
Garibin rindi ümittir;
Kırılan paslı kilittir:
“Beli ömrüm, beli dost, ofl.”
Garibin rindi ümittir.
Yetişir, gülmeli dost ofl

(Ümit) im ummağı bilmem,
Kadehim aşk, meyi şebnem.
Bırakın kalmadı şüphem:
“Beli ömrüm, beli dost, heyl.”
Ümid'im ölmeği bilmem
Yetişir, gülmeli dost heyl

Ümit ÖLMEZ

MİRGÜN

Akşam olmakta yavaş yavaş güzel Mirgün'de;
Sandallar önümüzden geçmekte hep bugünde.

Başbaşalar sandalla geçen, genç kızla erkek,
Dalmış hülyâlarına berrak deniz, ne şuh zevkl
Güvercinler caminin avlusunda uçuşur,
Akşam ezanını tiz sesli müezzin okur!

Aynen fi-ha tusemmen selsebilu yazmış,
Çeşmeye meşhur hattat Yesari, eşi azmış!
Asırlık çınarların kolları yatmış yerde,
Bu serinlikte içmek istedim tek bir bade.

Önümüze serilmiş pak çarşaf gibi deniz,
Muradı Rabiiden aramaktayım bir iz!

Hayâllerle başbaşa kalmış olan ey **Mirgün!**
Kim senin güzelliğin için olmaz ki sürgün.

Camide yanmış bir tek mumlu yaldızlı kandil;
Güzel şarkı söylüyor uzakta bir ehlidil.

Akşam olmakta yavaş yavaş güzel **Mirgün'de;**
Sandallar önümüzden geçmekte hep bugünde.

Namık ZaferALPSÜ

YURDUM'A MISALAR

*Ey yurdum! Seni çılgın arzular ezmek için,
Bahçelerinde mağrur dolaşmak, gezmek için;
İnlerinden fırlayıp etrafa taşmışlardı,
Nice günler, haftalar, aylar savaşımlardı.*

*Bir gün gelip kükredi arslanlar sıra sıra;
Dağıldı canavarlar birden ovaya, kıra.
Hala o hızla çarpar kalbimiz serin serin,
Gittikçe kızarıyor renkleri çiçeklerin.*

*Su dereler, şu çaylar böyle akıyorlardı,
Türk'e "TÜRK", olmayanlar böyle bak-
mıyordu.*

*Şimdi: dünyalar kadar "TARİH", adımız bizim,
Ve artık mucizeler ölmez yadımız bizim.*

Faik Salim ÖZYURT

HATİRALAR

(Hayat Yıldız'a)

— I —

M. İsa KARACA

Aşk meltemi ruhuma, damla damla sinerdi..
Ümitli gözlerinde, ıstırapım dinerdi..
Mezcolmuş bütün zevkler, mes'ut dudaklarında..
Seneler bir çığ gibi yuvarlandı boşluğa..
Arzu dolu kalbimle, haykırdım sonsuzluğal
Bir yankı yarattı sesim, kuş kanatlarında..

Yuvamızı kurmuştuk, başak tanelerinden;
Aşkımızla örmüştük, sarsılmazdı yerinden..
Saadetim sonsuzdu, onun ile yaşarken,
şimdi **Yıldız'**lar kadar, mechlû oldu ümitler..
Mevsimle göçüp gitti, bağrımdan kopan günler,
İnkisâra uğradım, saadete koşarken..

Şimdi o uzaklarda, yalnız kalan ben varım..
Hicran dolu bir hisle, yanyor dudaklarım..
Hiçliğin rüzgârına, azad kıldım saçları..
El açtım sonsuzluğa ümit dolu gözlerle;
Uzun yıllar yaşadım, vaâd dolu sözlerle..
Bir avuç saadeti, çok gördü bana Tanrı..

Bir bahar mevsiminde, karayelle kurudum,
Ümit! ümit diyerek, ta bağrımdan vuruldum..
Mevsimler birer birer, hicret etse de.. Birgün:
Ebedî bir mevsimim doğacaktır âtiden..
O zaman yıldızları, sökeceğim göklerden..
Arzı dağıtacağım, yıldızlar bitse de.. Birgün!

Aşkımın mâbedine, gözyaşları dökerim..
Gecenin saçlarını, tarar titrek ellerim..
Uzak mevcudiyeti hâtıralar yaşatır..
Sanki benimle yaşar, hayâlî gözlerimde..
Bir hasret melâli var, dökülen sözlerimde..
Ümitli günlerimi kara perde kapatır..

Aşkın nağmeleri var, oynayan dalgalarda..
Sonsuz ıstırap yaşar, neş'esiz şarkılarda..
Yaşamak kudretini yalnız onda bulmuştum;
Anladım şimdi kıştan, baharın geçtiğini..
Deseler birgün bana: « Ne ettin gençliğini? »
Ben de bunu kendime; bir kaç kere sormuştum.

Lânet olsun sevgiye, aldandım boş sözlerle!
taptım, gafilce taptım.. Yüz sürerek yerlere..
Arzularım kırıldı, saç yolsam da nafile..
İstemem! olsa cihan: öz mülküm ve sâmanım..
Harap oldu derunum, kıymetsizdir zamanım!
Bu riyakâr dünyada, saç yolsam da nafile.

Zamana kukla oldum, hadiselere mahkûm..
Fiziksel bir olaymış; dünya denilen mefhum..
Küçük kafa tasımda, bir âlemi yaşattım..

Meçhul bir seyyareyim, kâinat boşluğunda..
Hiçliğin kurbanıyım, bu yolculuk sonunda..
Yokluktan bir külçe et, bir de beyin yarattım!

Vücut: köhne bir tekne, açmış boşluğa yelken..
Bir ruh, bir de iskelet; bu tekne gider ikenl..
Konaksız bir denizde, tutulmuş fırtınaya..
Ruhların diyarında, yalnız kalmış bu tekne..
Durağı yok, yeri yok, bu bilinmez istek ne?
Bu gidişle şüphesiz oturacak karaya..

Gökler secdeye gelir, hakikâtin sesinden..
Kurtulmak istiyorum, bu **Hayat** mahpesinden..
Hakikât havasını teneffüs etsin ruhum..
Bilinmez bu diyârda; hüsrân ne zaman biter?
Yeter bu ıstırap ahl yeter Allahım yeter!
Dinsin debdebe artık, sükûta ersin rûhum!

Gökten içime akar, bir kurt gibi düşüncel..
İnsan: insanmı idi, semâlardan inince?
Tanrının sûretiymiş, insan mevcudiyetl..
Vahşet rûhlı insanlık, Tanrı gölgesi olmaz!
Hakikât denen güneş, hayatta gizli kalmaz..
Bir kudret eseridir, dünya medeniyeti..

Bir kafa tasıdır ki; bütün âlem içinde..
Düşünür varlığını; **boş hayat** gerçeğindel..
Âdem ile Havva'yımı; ilkât-i mebdemiz..
Efsânevî bir isim, aslı meçhul bir mevcut..
Bu çift muhayyel insan; namevcuttur, namevcut..
Darwin der ki: « Maymundur, hep bizim menşeimiz. »

İlmin nurlu ışığı, aydınlatır yolumu..
İrfanımla kurdum ben "**Hayat**", denen surumu..
Mukavemet: azimdir. Hedef: muvaffakiyet!
Hayat: sonsuz ıstırap.. Maşgâle: tesellidir..
Yuvarlanan: bir insan.. Cellât: ölüm yelidir..
İsmin andıkça titrer, zavallı beşeriyetl.

Tut elimden ey talih kahretme hayatımı!
Saadetimi bahşet, güldür garip bahtımı..
Düşünceden sıyrılıp, aydınlığa çıkayım..
Uzun yıllar bekledim, saadet ümrânını..
Ümitle açık kollar, kucaklıyor yarını..
Bırakl. hicran devini, ellerimle boğayım..

Hayat: kuru bir yaprak.. Esince rüzgâr, düşer
Bir an gibi gelip geçti, dört mevsim.. Zebun.
beşer..

Bir avuç hatıra oldu, mazi sayfalarında..
Seraplı dudaklarım; titreşen solgun yaprak..
Emiyor saadeti, mazim durgun ve berrak..
Meçhul bir ses daima, çınlar kulaklarımda..

YARALI KARTAL

Esat ÖZTEK

Misisipi Nehri dar vadiye girmiş, her iki tarafındaki dağlar; başlarını bulutlara dayamış ve yerle gök arasında geçebilecek yalnız bir yer bırakmıştı: o da Nehirdi!. Nehri, salla geçmek imkânından başka bir çare yoktu. Bize rehberlik yapan kızılderiliğe hiç itimat edemiyordum; her ne kadar şimdiye kadar bize itaâtsizlik etmiş değilse de, hepimiz istirahate geçip oturduğumuz zaman onun kırmızı Porfil taşından yapılmış bir heykel gibi, ayakta, gözlerini karşımızdaki kayalık dağların zirvesine dikmiş kıpırdamadan duruşuna fena halde sinirleniyordum. konuştuklarımıza hiç müdahale etmiyor ve yalnız bir sual sorduğumuzda ilk önce dudaklarını büzüyor ve bozuk bir İngiliz'ce ile cevap veriyordu. Bu düşüncelerimi yanımdaki İngiliz Seyyahına söylediğim zaman gülmekten ve piposunu doldurup keyifle içmekten kendini alamadı. Ufuktaki muazzam dağlar sisler içinde adeta gözümüzden saklı kalmağa çalışıyordu. Derin bir sessizlik içinde Misisipi karanlık vadilerde gürüldüyerek akıyor ve biraz sonra gözden kayboluyordu. Şimdiye kadar tahmin ettiğimiz yere gelmiş olmamız lâzım geldiği halde ortada köye benzer hiç bir şey yoktu. Güneşte yavaş yavaş alçalmağa başladığından ortalık serinlemiş ve paltolarımızı giymeğe mecbur olmuş-tuk. Yanımızdaki İngiliz, tanınmış seyahatlardan Thomson idi. Kendisine bu gidişle geceyi dağda geçirip geçirmeyeceğimizi sordum: hayır, cevabını

verdi. Onun üzerine halâ neyi bekliyoruz? deyince: « Seninkinin uykudan uyanmasını! » dedi. Geriye baktım.. Kılavuz, tunç bir tepsi halini almış ve dağların gerisinde yarı yarıya batmış güneşe bakıyor ve yine put gibi kıpırdamadan duruyordu. Güneş tamamiyle kaybolunca anlayamadığımız bir lisanla bir şeyler söyleyerek öntümüzde düştü. Biz de peşini takibe başladık. O; bir keçi çevikliği ile ilerlerken biz çok geride kalıyorduk. İki buçuk saatte nehrin kıyısına inebildik. Şimdi nehrin kıyısını takip ediyor, fakat öyle yerlerden geçiyorduk ki, elimizi attığımız kaya kopsa Misisipiye düşecek, dola-yısıyla belâımızı bulacaktık. Zaten göremediğim bir öbür dünya kalmıştı. İçimden ikidebir kızıyor, "nemelâzım sana, buralara gelipte ne oldu? Sanki Yurdun nene yetmiyor, " diye söyleniyordum. Birden bire önümüzdekiler durdu. Thomson bana dön rek, kayıkla yola devam edeceğimizi söyledi. Kılavuz kuma çekilmiş bir yerli kayığı göstererek; "Bininiz, " dedi. Adeta emrediyordu. Tabancamın yerinde olup olmadığını kontrol ettikten sonra, "Hayır! ben binmem Mister Thomson. Suyun nasıl aktığına bir baksanıza! Bu tüy gibi kayık, bizi nasıl taşıyır? bu; bile bile Cehenneme yolculuk olur! " Kızılderili, gözlerini gözlerimin içine dikmiş, sanki beni; büyülemeğe çalışıyordu. Gözlerimi, güçlükle gözlerimden ayırarak; "başka yol yok mu? " dedim. Ürktüğümü anlamış olacak ki: "Merak etme Mister.. Bir şey olmayacak. "

İSTEDİĞİM

Bir ömür boyunca taptığım güle
Üç beş satır yazıp kalmak istedim.
Bir kaya başından bir göle
Yanıp kavrulurken dalmak istedim.

Derdim baştan aşkın, şirin bülbüle
Dil döküp saçımı yolmak istedim.
Ümit vermeyince diktiğim jale
Ben de onun gibi solmak istedim.

Bahri ULAŞ

« Korkak olan bin kere ölür. »
Sözünü hatırlıyarak kayığa atladım. Kayığın sahilden ayrılmasile, ayın korkunç vadiyi aydınlatması bir oldu. Kayık tül gibi sallanıyor, kalbim heyecanla çarpıyor ve müthiş bir süratla gidiyorduk. Birdenbire kayık, suların sakın akmağa başladığı bir mıntıkaya girdi.

Sanki Boğazda, bir kayık safası yapıyordum. Birdenbire gözümde karım ve çocuklarım tüttü. Kim bilir beni nasıl bekliyordular. Şimdi, için için sevinliyordum. Bu gördüklerimi anlatsam kimse inanmıyacaktı. Ve Kızılderililer hakkında edindiğim malumat ne kadar alâka uyandıracaktı.

Kılavuz pürüzsüz ve kalın bir sesle şarkı söylemeğe başladı. Sesi, gece çok uzaklara kadar uzanıyor ve aksisadaları genişleyen vadide tekrarlanıyordu. Piposunu ağzından hiç ayırmayan Thomson Kızılderiliye dönerek; buralardan bahsetmesini söyledi. Bu teklifi ben de beğenerek ısrar ettim. İlk defa olarak tuhaf tuhaf güldü. Oduka uzakta tek başına yükselen büyük bir dağı göstererek, ağır ağır anlatmaya başladı: « Orada eskidenberi ün salmış büyük bir kabile otururdu.

YAZDAN SONRA

Sihirli sulara düşerken gece,
Geceyle bir gemi yükselmektedir.
Mehtap, deniz, özlem.. kalbe son hece;
Sarhoş arzulara gel demektedir.

Işıkla örerken zaman kıyıyı,
Mevsimle tutturmuş aynı şarkıyı,
Yükledi göklere eski ağrıyı;
Talih ki onları beklemektedir.

Turgut YÜCEL

Reislerinin ismi **Kartal**'dı. Ve kendisinin, Kartalların doğurduğu söylenirdi. Çünkü; onlar gibi cesur ve başkasına boyun eymezdi. etraftaki bütün Kabileler **Kartal**'ı çekemezlerdi. Hattâ onun karşısındaki Dilek Dağına çıkan kızlar ışıklarını sallıyarak ona olan sevgilerini gösterirlerdi. Bu cürmü yapan kızlar; olduğu yerde yakılırdı. Hayret olan şey; onların yanlarına götürdükleri ışık; onlar yakıldıktan sonra asla sönmezdi. Thomson'da bende bir biribirimize baktık ikimizde hayret ettik! « Evet.. Hayret etmeyiniz! aşk; ruhun alevidir. İşte o fenerlere, yanan gövdelerindeki ruhları girer ve böylece, yıllarca **Kartal**'a bakıp yanarlarmış! Ve beşbin metre yüksekliğindeki, Dilek Dağında halen yanan binlerce ışık vardır!..

— Binlerce mi dedin?

— Evet Mister.. Şimdi göreceksiniz.

Kayık süratle vadiye dönünce, hakikaten karşımızdaki dağda; sayılamıyacak kadar çok ışık yanıyordu. Bu sefer hayretle:

— Peki sonra ne oldu?. sualini sordum.

— Bütün Kabileler, **Kartal**'ı öldürmeğe karar vererek onun Kabilesile harbe tutuştular. Ve aylarca süren

savaşlarda, **Kartal**'ın bütün Kabilesi mahvoldu. Ve yalnız kendisi kalarak, ismi verilen dağın en yüksek yerine çıktı. Fakat onu takip ediyorlar. O da, tek başına savaşa devam ediyor. Diğer tarafa pek fazla kayıp verdiriyordu. Nihayet bir ok onu da yaraladı. Bu haber her tarafta duyulunca şenlikler başladı. Fakat kızlar, siyahlara büründüler.. Artık "**Yaralı Kartal**", in esir olması; bir saat meselesi idi. Etrafını muhasara eden çember gittikçe daralmıştı. İşte o vakit **Yaralı Kartal**, bir kayaya çıktı.. kolunun biri yanına sarkmış, kan içinde idi. Uzun bir salyangoz izi gibi görünen Misisipinin karanlık sularına baktı. Herkes korku içinde onu seyrediyordu. Daha yükseğe çıkamazdı. Çünkü; çıkacak yer kalmamıştı. Her halde intihar edecekti.. Halbuki herkes unuttuyordu ki, o; daha yukarılara çıkabilirdi.. Kendinde o kudret olmasa dahi; yine o: bir **Kartal** oğluydu! Hakikaten birdenbire Ay, **Yaralı Kartal**'ın imdadına gelen büyük kartalların kanadları arkasında görünmez oldu. Bir hisırtı gittikçe yaklaşıyordu. Her ağızda: « Kartallar geliyor! Kartallar geliyor! » sesi, korku ile yükseliyor. Kimi kendini Nehre atıyor, kimi birbirini ezerek kaçıyor. Biraz sonra dağda bir kişi bile kalmamış, Kartallardan kaçmak için birbirini ezmişlerdi. Büyük bir kaç Kartal, **Yaralı Kartal**'ın bulunduğu yere inip, onu alarak bulutlar üzerine uçmuş ve tek-

AYIN ŞAKASI

- Fabrikamızın çok iyi verim verememesinin sebebi nedir?
- Fabrika müdürlerinin mühendis, mütehasıs ve daha bir çok "sis", ları olduğu için.

GÜLELİM

rar her tarafı aydınlatmağa başlayan ay, bütün kızların üzerindeki siyah tülleri çıkarıyordu.

Hikâyenin tam burasında, kayık birdenbire sallanmağa başladı. Ötümüze büyük bir şelâle geliyordu. Eyvah! hepimiz mahvolacağız.. İşte devriliyor.. Aayyyy!

- Yahu öyle ne bağıyorsun?
- Beni tutun! beni tutun!..
- Dur canım, seni niye tutalım, ne var ki?
- Allah Allah şelâliye gelmedik mi?
- Ne şelâlesi canım? bak ben karın Muallâ.
- Sahi sensin.. Amma Thomson nerede?
- Bırak şu saçma isimleri.. Ne saçmalıyorsun? bütün gece sayıklayıp durdun!

— Amann bayan, bir daha seyyehata tövbe..

— Para nerdeki seyyehat edeceksin? sen şimdi yapacağın masrafları düşün.

— Bu gün ne kadar masraf olursa hepsine kabûlüm. Demek o kızilderili kılavuz filan hep rüya öyle mi? Allah iyiliğini versin.. az daha ödüm kopuyordu. Mamafih parasız oraları dolaştığıma sevindim.

Şimdi oda, çocuklarımin kahkahasından çınlıyor. Boğazdaki dalgacıklar birbirleriyle şakalaşarak ezeli resmi geçidine devam ediyorlardı.

Gazel

- Sayın Orhan Sami Güvenç'e -

Gönül neden fariğ olmasın o dil-i belâdan
Ne olmuşsa olmuş sana ta Kalû belâdan
Ne kadar çalışsan boş, hatadan kurtuluş yok
Emr-i mutlak ancak böyledir evç-i balâdan
Ali SARCAN

Sivas Şairleri [*]

Nezih Yaşar ARLI

Kültür anlayışını iyi tanıdığım, Sivas Orta Okul Türkçe öğretmeni değerli dostum Vehbi Cem Aşkun'un, üzerinde tam 10 yıl çalışarak meydana getirdiği "**Sivas Şairleri**", adlı 25 formalık değerli eseri, Milli Kitabevimiz için sevinçle karşılanacak önemli bir kazanıdır. Bir tane de bana lutfetmelerinden ötürü duyduğum hazı burada itiraftan kendimi alamıyacağım.

Sivas Halkevi yayınlarının 13 üncüsünü teşkil eden bu güzel eser, yalnız Sivaslılar tarafından değil, kültür sever bütün vatandaşlarımızca da zevkle okunacak kıymet ve önemdedir. Bu itibarla tanıtmayı faydalı buldum.

Eserde yer olan Şairler, şöyle bir tasnife tabi tutulmuşlardır:

1 — Bölüm:

Şemsettin Sivasî, Seyhi (XV. Yüzyılda yaşamış olan Seyhi değil) Nuri Sivasî, Suzi, Recep Kâmil, Hâşimi.

2 — Bölüm:

Mur Alibaba, Abdülkadir Gülami, M. Fazullah Moral.

3 — Bölüm:

Ahmet Hamdi, Numan Sabit (XVII. Yüzyılda yaşamış alan Bosnalı Sabit değil) Rüstem Raşit, Hüseyin Hüsnü, Kazancı Zade Emin Edip, Hasan Rifat, Şeyh Halit.

4 — Bölüm:

Behçet Ef, Sıddık Ef, Meftuni, İhya Ef, Külhaş Zade Rahmi, Semih Fethi (M. Turhan Tan) Şehit Memduh, Cenap, H. Lutfullah, Atif, Behçet, Vecdi..

Dördüncü bölümden sonra bir de sözlük vardır. Edip arkadaşım bu söz-

lugu koymakla büyük bir hizmette bulunmuş oluyorlar. Zira; kendi itiraf-ları ile de sabit olduğu üzere Şairlerin hepsi divan'a mensupturlar. Kullanmış oldukları divan dili bugünkü münevverlerden hemen hepsinin meçhulüdür. İşte bu sözlük, eserin tamamen anlaşılmasına, dolayısıyla faydalı olmasına yardım etmiştir. Anlaşılan fikirlerin elbetteki kıymetleri yükselir.

Bu güzel ve emekler kutusu eser hakkındaki mütalaamızı bu kadarcık belirttikten sonra, 19 Mayıs'ın sevgili okuyucularına Şairlerin en güzel bulduğum şiirlerinden bazı parçaları sunacağımı.

1 - Şemsettin Sivasî'den:

Na,ti Şerif,den

Cânan elinin bülbülünün bağı göründü,
Dost ikliminin lâlesinin dağı göründü.

Bunun (yanılmıyorsam) bestelenmiş olduğunu hatırlıyorum. Devam edelim:

Kaygu gecesi geçti kamu kalmadı korku,
Vuslat gününün gündüzünün ağı göründü.

2 - M. Fazullah Moral'dan:

İnkılâp tarihimizde adı geçen değerlerdendir Ebedi Şefin, tarihî nutuklarına verdiği bir karşılık:

Söndü garbın ne kadar var ise, şâhi, mâhi,
Türklerin şarkta "KEMAL", ile doğunca güneşi.
Varmıdır yazdığı tarihi yapan bir dâhi?
İşte seyf, işte kalem, gösteriniz varsa eşi.

Tahmis'inden:

Uçma yüksekte efendim demedim miydi sana,
Beni baştan çıkarıp âleme etme rüsva.
Aklını başına al aksine iş yapma bana,
Ben derem nekheti zulfün getir ey badi seba,
O gider başıma sevdâyı perişan getirir.

3 - Kazancı Zade Emin Edip Ef'den

Gazel'inden:

Ruyin görelî ben gül-i ranadan usandım,
Kadrin görelî servi dîlaradan usandım.
Payında geda oldu ey şah-ı melâhat,
Ayin-i cem-ü haşmet-i daradan usandım.. İlä..

Emin Edip Ef. gibi zamanın bilgili adamına ait elde edilenler, ne yazık ki azdır. V. C. Aşkun; o, sabır ve tahammül numunesi fikir organından bu gibi kıymetlere dair vesikaları araştırmak ve bulmak beklenir. Bulamadıklarına dair olan üzüntüsü aşıkâr olduğuna göre azminin gittikçe artacağına şüphe edilemez.

4 - Külhaş Zade Rahmi'den:

Tarihimizin koynunda yatan Hürriyet şehitlerinden olduğunu öğrendiğimiz değerli Şair Rahmi'nin cesaret kokan mısraları pek çok. Şu parçaları zevkle okunuyor:

Reşit Akif Paşaya Nazire'den:

Talib-i dünya olanlar rütbe-i bâlâ arar,
Mail-i mevla olanlar başka bir dünya arar.
Zevk-i haktan dîr olan erbab-ı gaflet her zaman,
Neşeyab olmak için sâki arar, sahba arar.
Öyle bir âşık daha âlemde peydah olmadı,
Şimdi mecnunu o gezmiş olduğu sahra arar. İlä..

Semih Fethi (M. Turhan Tan) dan:

Türk fikir hayatının değerlerinden olan kıymetli ve rahmetli Tarihçimizin aynı zamanda bir Şair olduğunu bilmiyenler her halde çoktur. Özlü bir kaç parçasını alıyoruz:

Gurbet'ten

Şu ömrü harabın ki bugün rehğüzarında,
Her şey benim ümmidime benzer gibi mürde,
Şemsin bile yok işte eser şimdi ferinden.

Güzelsin'den

Güzelsin hissi şefkatten sabada pak-i dilden,
Güzelsin âşık-ı şuride kalb-i figanından.
Güzelsin renk-i gülden, zevk-i mülden, savt-ı
bülbulden,
Güzelsin perde-i udun hicaz-u isfahanından İlä...

Bir Kıta'sı

At pirehen şikâfi üzerinden
Ta nur-ı huda hâke hübut etti desinler.
Öptür leb-i renginini isterse melâikin,
Namus-ı ilâhiye sukut etti desinler.

6 - Atıf'dan:

Genç yaşta rahmete kavuşan ve yazarın da dediği gibi gerçek bir kıymet olan Atıf'ın şu eserlerini okuyalım:

Hasret'ten

Hasret denilen ejderin,
Yirmi yıldanberi,
Cigerime saplanan,
Tırnakları bilendi.
Öyle bir dertliyim ki,
Dermanım nerde bilmem?
Dolaşırım serseri,
Ruhumla yamaçları. İläh...

Serzeniş'ten

Yürü ey bivefa hercai güzel,
Gönlüm, o sevdadan vazgeldi, geçti.
Soldu açılmadan gonca-i emel,
Sonbahar erdin yaz geldi geçti.

Eser hakkında, her şeyden önce dergimizin sahifelerini göz önüne alarak fikir yürüttük. Okuyucularımıza birazcık olsun faydalı bir hareket yapmış sayılırsak, seviniriz.

Şunu belirtmek, bir millî vazifedir:

Tarihî Anadolumuzun her şehrinde, "Tarih", ler, "Şahasar", ler yaratmaktadır. Bahadır Dülger'in dediği gibi bunları meydana çıkaranlar cidden "Temel Adam", lardır. Münevverlerimizin bu alanda bıkmadan çalışmalarını istiyoruz. Kendimizi iyi tanımak; bir mecburiyet değil midir?

Aziz Dostum, değerli Edip Vehbi Cem'in bu vadideki hizmetini taktirle, minnetle anar, daha böyle bir çok başarılarla mazhar olmasını candan dileriz.

(*) — Sivas Şairleri. Yazar: V. C. Aşkun. F. 300 .krş

Dergiler üzerine :

ERCIYES

A. R. E.

Kayseri Halkevinin çıkardığı bir Dergi var: Erciyes.

Sezinlediğine göre büyük emellerin ürünü olan Erciyes'in okuyucularına çeşitli konular üzerinde yazılar sunması belki de onun bu derece tutunmasına en güzel vesiledir..

Çeşitli konular dedik.. Siyasi hiç bir amacı olmadığını muhtevassından anladığımız Dergi; mahalli renkler, eski hatıralar, edebî tenkit ve tahliller gibi okuyucuyu her bakımdan tatmin edebilecek bir durumdadır..

Derginin Yazı İşleri Müdürlüğünü üzerine alan Kâzım Özyedekçi (kendisini ancak yazılarıyla tanım) çalışkan bir sanatsever.. 943 de Kayseri Lisesine devam ederken gördüğüm Erciyes'le, şimdiki Erciyes arasında gerek şekil ve gerekse tertip bakımından hayli fark var.. Erciyes'in son şeklini görelidenberi seve seve okumaya ve okutmaya çalıştım. Bu millî bir borçtu.

Neden; " Milli bir borç olmasın? "

Anadolu'nun göbeğinde yükselen Erciyes'in sadece bu yükselişle kalmayıp Doğuyu Batıya, Kuzeyi Güneye bağlayan kültür hareketleriyle ilerleyişini öğünebileceğimiz bir nokta.

Son Ağustos Sayısı, önceki sayılar gibi yine olgun konuları ihtiva etmektedir:

Erciyes imzalı " Ağzı büyüklük hastalığı ", Derginin ilk yazısı. Ama doğru söylüyor: « Uzvi hastalıklarınki gibi bunun mikropu da zayıf insanı yakalar, ahlâk ve eğitim yapısı-

nın dayanıklılığına bağlı olarak o kişinin yakasını da kolay kolay bırakmaz. Çünkü bu hastalık, uzvi bir hastalık yerine, tutulanda bir burnu büyüklükle beraber, karşısındaki incinen, zedelenen benlik ve gururunun zararına, egoistik bir haz da doğurur. »

Çeşitli dergilerde şiirlerini okudumuz Fikret Sezgin'in " Durmuş Dayı ", adlı edebî nesri millî duygularımızı okşuyor, zevkle okuyoruz: « feri azalan gözlerini, çatlamış dudaklarını, çaresiz yumruğunun döğmekten usandığı düşünüyü, yıpranmış vücudünü vefasız toprak üç günde hazmedecek. »

Lâkin adını, zamanın nankör törpüsü haşre kadar bitiremeyecek Adın Kars Kalesinde bayrak, sınırlarda toprak, Sakaryada su, Samsun'da heykeldir Dayı. »

" Raşitefendi Kütüphanesi ve yazma eserleri ", üzerinde etüdlerini sabırla devam ettiren Kâzım Özyedekçi'nin önceki dergilerde Kayseri halkı Konuşma dilindeki kelimelerin alfabetik tesbiti verimli çalışmalar arasında sayılabilir. O kadar ki, yazarın bu verimli tesbitleri Türkoloji çalışmaları için bir kaynak teşkil edecek mahiyettedir. Sırası gelmişken söyleyelim bu çalışmaların bir kitapta toplanması her halde hayırlı bir teşebbüs olacaktır. Bu başarıyı sayın Özyedekçi'den millî hareketler adına bekliyor ve temenni ediyoruz.

A. Hilmi Kalaç'ın " Heybeliada da Ahmet Rasim'in Mezarı Başında ", adlı yazısı, Enver Kırker'in Lozanı ve bundan başka Hüseyin Ulaş, Abdullah Rıza, İbrahim Zeki Burdurlu, Hikmet

Yürü Kervan Başı

Yeşil bir muradtır
Bindiğim kır attır
Geçtiğim sıratır
Yürü kervan başı

İncitme bak boştur
Yolun dik yokuştur
Gündüzün de loştur
Yürü kervan başı

Âlemdir bu, şaşma
Dökülürsün, taşma
Yol varken bük aşma
Yürü kervan başı

Bu yalancı fena
Duymaz medhü sena
Kor hepsini yana
Yürü kervan başı

Dokunur deme sert
Sabret az daha kert
Bulmazsın bi dert
Yürü kervan başı

Bir zaman okuduk
Bir az da okuduk
Şimdi hep unuttuk
Yürü kervan başı

Ali SARCAN

Dizdaroğlu. Şevki Urfalı ve A. Rıza Önder'in yazıları dergide yer almaktadır. İbrahim Zeki Burdurlu'nun "Bugünkü Şiirimizin Ana Konuları", etüdü ilgi verecek bir yazı.

Şiirin Ana Konuları'ndan:

"Ruh Durumlarının yankıları", nı inceliyor. Yalnız bu yazılarda bir nokta bakışlarımızı çekti: Burdurlu nedense örnekler verirken hep yalnız tanıyabildiklerinden misaller gösteriyor. Oysa ki, Münekkit'in asil karakterlerinden biri de bağımsız olmasıdır. Bununla beraber Burdurlu'yu seve seve okuyoruz: «Ruh durumu her an süregiden bir değişme içinde çalkalanır durur. Gurbette olur ağlar, bir kimsesizi görür kalbi sızlar, memleketine kavuşur güler, sevgilisini özler yanar tutuşur. bir şen sofrarada uzun uzun kahkahalar atar; yorulur durgun olur; dinlenir gezgin olur; susar vurgun olur; ağlar dargın olur; güler baygın olur; velhasıl her türlü değişmeye uğrar.»

Hikmet Dizdaroğlu'nun "Dağınık Düşünceleri", nden örnekler almayı lüzumlu buldum. Bakın ne diyor:

«Fikirler kumaşa benzerler. En güzelleri en parlak olanlarıdır. Fakat çok defa parlak fikirlerin ömrü, parlak kumaşlarındaki gibi azdır

«İtiraf etmek kendini müdafaa etmekten iyidir.» Anladık. Fakat her şeyi itiraf edebilmeyiz? Bazı fiillerimiz var ki, düşündükçe değil insanın, insanlığın bile yüzünü kırtartır.

**

«Kadınlara yaklaşmak istiyorsan onlardan uzaklaş. Kadınlardan uzaklaşmak onlara yaklaşmak demektir. Zıt kutupların aynı noktada birleşmeleri gibi.»

Türk Milli Destanı (Oğuzlama) üzerinde çalışarak başarılar gösteren Basri Gocul'u kutlamak yerinde bir borç. Öğretmen olan Basri Gocul'un (Oğuzlama) sindan:

A anam! Uyumayıp, içmeyi ve yemeyip
Dağlar, çaylar aşayım gündüz gece demeyip
Azgın kara koçuma merhamet kılmıyayım!
Yüzü zağlı kılıçlar etimi dilmeyince
Dahi akar kanımı yenimle silmeyince
Bağrı başlı atamın yolundan kalmıyayım

Dergiler arasında hemen-hemen "memleket çapında", bir genişliğe erişebilen Erciyes'in sağlam temellere dayanarak milli an'ane, milli duygu ve oluşlarımızı zengin örneklerle verebilmesi, dediğimiz gibi, onun en güzel özeliğidir.

Bütün Halkevi Dergilerimizin aynı başarıya ulaşmalarını temenni ve Erciyes'in her hususta yararlı hâle getirilmesinde emeklerini esirgemeyen Raşit Bener ve Kâzım Özyedekçi'ye iyi dileklerde bulunuruz.

Hür insana dair incelemeler:

Celâl Çumralı

Yurdu tanıma..

Yurdumuzu kitaptan tanımak ve öğrenmekle yetkinirsek, yurd sevgisini içimizde en kutlu bir aşk olarak duyamayız. Her türlü zorlukları ve güçlükleri göze alarak Yurdumuzun en hücre köşelerini karış karış tanımak, bilmek boynumuzun borcudur.

Bir kaç yılda bir defa yabancı bir gezgin gibi, çit kırıldım bir durumla, bir yurt köşesine gidip, yavan yavan sözlerle; yurdu, yurdun çocuklarını, gerçeklerini tanıdım diyenlere yazıklar olsun!

Kendisini aldatmasına bir diyeceğimiz yok ama bizi aldatmasına göz yumamayız. Böylelerinin bizden çok çekeceği vardır. Açıkça bilsinler ki bu memlekette züpbe ruhunu barındırmıyacağız.

Gençler bu kutlu yurdun gerçek yiğitlerini, onların iç dünyalarındaki zenginlikleri çok hem pek çok yakından, candan kaynaşmak yolile tanıyabilirler. Sezebilirler.

Yurdumuz maddi ve manevi alanda nice hazinelerle dopdoludur. Bu hazineleri açacak anahtarlar elimizde bol bol vardır. Yeter ki açmasını bilelim daha doğrusu dileyelim.

Pansiyon derdi..

Okumak dileği ruhunda aşk derecesinde yaşayan öyle gençlerimiz vardır ki bütün güçlükleri ve zorlukları göze alarak, bilhassa orta okuldan

sonra, Lisesi bulunan bir il merkezine gelebilmiş lakin mali durumunun bozuk oluşu o kadar çabalamasına rağmen okumaya devam edebilmesi imkânsızlaşmış, gözleri arkasında, kalbi burkula burkula fakir yuvasına geri dönmek zorunda kalarak okula veda etmiştir.

Yatılı teşkilatı olan Liselerimize her yıl parasız yatılı öğrenci kabul edildiğini biliyoruz. Fakat bu öğrenci sayısı muracaat edenlerin çokluğu karşısında pek az bir değer ifade eder. Okul idareleri şüphesiz daha çok parasız yatılı öğrenci kabul etmek ister. Ne çareki onlarında umduğunu kıran yine mali imkânsızlıklar.

Pansiyon ihtiyacı yalnız lise devresinde değil, hatta daha çok Üniversite devresinde duyuluyor. Şu halde mesele bu derdin şifasını bulmaktır. Derdin sebebi belli olduğu için ilacını da bulmak zor olmasa gerek: Hayır sever zenginlerimizin bir an önce bu işin memleketin ilerisi için çok önemli bir dava olduğunu kavramalarını ve ortaklaşa yardımlarla Yurt köşelerinde öğrencilerimize; "Yurtlar", "Pansiyonlar", açmalarını dileriz.

İnsan sevgisi..

İnsan ömrü ne kadar da kısadır... Bir mezarlıktan geçerken insana acı-mamak eldemidir? Bu acı çok üstün bir yaradılıştaki olan insana karşı beslenen sevginin duyurduğu özleyiştir. Zaman zaman bir "İlah", olduğunu

duyan insan aceba mes'ut mudur? Bir uçurum loşluğunu, bir günah ağırlığını andıran karşılığı çok korkunçtur: Hayır!

Bu kadar kısa bir ömür süren, bu kadar yüksek yaradılıştaki olan insan niçin mes'ut olamıyor? Bilgileridir de ondan mı? Özlediklerine erişemiyor ondan mı? Bin bir sebebin ortak bir sebebi var: insanlara karşı sevginin azalması... İnsanları seversek daha çok mes'ut oluruz!..

İki yüzlü insan..

Asabiyet insana hiç bir şey kazandırmaz, tersine çok şey kaybettirirse iki yüzlülükte insana belki geçici faydalar sağlayabilir, fakat ergeç iç yüzün karalığı, pisliliği, çirkefliliği sırtmakta gecikmez. Böylece mürat yarı yolda kalır, asla öz insanın amaçlarına erişemez.

İki yüzlü insan ne başkalarının ne de kendisinin sadık adamıdır. Çünkü başkalarını aldatan her şeyden önce nefisini kandırmış sayılır.

İki yüzlülük ne gerçek dostluk, ne de her hangi bir iş, meslek elde edebilir. Edilse bile öylesi dostunda, işinde, mesleğinde, faydanın da ömrü kelebeklerin o renk renk tozlarına benzer!

Nerde, ne zaman, ne suretle olursa olsun iki yüzlü adamın iğrençliğini ve hiçliğini meydana koymaktan sakınmamalıyız!..

Fenalığa göz yummak..

Fenalıklara göz yuman kişi bir fenalık işlemiş sayılır.. Bu fenalığın adı: Fenalığa göz yummak fenalığıdır. Her hangi bir fenalığı işlemiş olan nefesine veya topluma karşı nasıl sorumlu ise, o fenalığı yapanın eylemlerine bile bile göz yumanın da durumu daha az ağır değildir. Çünkü bir fenalığa göz yum-

HUDUT ŞEHRİNİN HATIRALARI

I.

Bu beyaz taşları
Bu yosun tutmuş hisarları hatırlıyorum
Dayanamıyorum eski türkülerine şehrim
Gözlerim doluveriyor
Bahtiyar günlerime dönmeliyim
Ne ölüm korkusu içimde
Ne başımda esmeli sevda yeli
Dört yanı çocukluk
Böylesine sevmeliyim seni

II.

Çocukluk şehrimdeyim
Mezarlığında ölmüşlerim var
Şarkılarında ağlanacak ağlanacak günlerim
Köprülü, çeşmeli bir resim tanıyorum
Üzerinden bir gurbet günü geçtiğimiz son defa
Asırlık çatlak duvarlı çeşmeyi
Yorgun insanları ve otları sulayan
Kulağımda yarım kalmış sesler
Hâlâ koşasım var
Erzak yüklü arabaların peşinden
Sarı tozlu yollarında kışanın
Ey on dört senemin şehri
Şu dar sokak
Şu kara taşlı bina
Çocukluk mahallemde geçen avare yıllar
Sizleri yeniden dinliyesim var

Vecdet FALAY

mak o fenalığının yapılmasını istemek-
tir. Yapılan fenalıkta göz yummanın
büyük bir payı vardır.

Her koyun kendi bacağından asılır!
sözü ancak din alanında doğrudur.
Yoksa neme lâzımcı zihniyeti kökünden kazımak lazımdır.

Bu gün bir kişinin fena hareketi, suya atılan taş gibi, kişilerin ve toplumun hayatında belli belirsiz dalgalar yaratmaktadır. Bunun için işlendiğine inan getirdiğimiz bir fenalıkla savaşmayı insanlık ve memleket boreu bil-meliyiz.

Sahibi ve Yazı işlerini fiilen idare eden : **Nurettin Atasoygil**
Basıldığı yer : Samsun - Matbaası

Saadet Yolları

Yazan : **Cemil Sena Ongun**

Satış yeri : Tefeyyüz Kitap evi

Fiatı 2 liradır .

Sayın üstat Cemil Sena Ongun'un bu şaheserini okuyucularımıza tavsiye ederiz.

B Ü Y Ü

Gençlik, gönül, aşk, ümit şiirleri.
Celâl Çumralı'nın bu güzel eserini muhakkak okuyunuz.

Fi : 75 kuruş

Nar Bahçesi

Yazan : **Âdem Gürçağlıyan**

En güzel şiirleri ihtiva eden bu (eseri okuyucularımıza tavsiye ederiz. Satış yeri Mektepliler Pazarı Samsun

Fiyatı 100 kuruştur.

Kırk dalganın Suyu ve Kırk Çakıl

Celâl Çumralı bu eserinde en güzel yurt hikâyelerini toplamıştır.

Fi: 1 Liradır.

Sessiz Yollar

Genç Şairimiz M. İsa Karaca'nın kaleminden çıkmış olan bu kitap, gençlik hislerinin bir senbolüdür.

Satış yeri: Güven Kitabevi.

Fi: 25 Kurur.

30 Kuruş